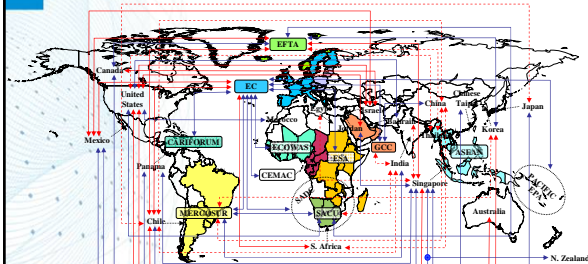

Улога Акредитационог тела Србије у области оцењивања усаглашености - улога акредитације у области испитивања хране

ATC Akreditaciono telo Srbije

Споразуми о слободној трговини

ATC Akreditaciono telo Srbije

Светска трговинска организација

- Доноси правила која регулишу међународне трговинске односе
- Правила су усмерена и на либерализацију трговине и подстицање даљег развоја трговине
- Раст трговине – пораст продуктивности, пораст конкурентности, специјализација
- Јединствено тржиште као и смањење трговинских баријера доприноси привредном развоју и подизању животног стандарда

ATC Akreditaciono telo Srbije

СТО споразуми

- Споразум о техничким препрекама трговини - ТБТ споразум
  - Осигурава да технички прописи и стандарди укључујући и поступке оцењивања усаглашености не представљају непотребну препреку у међународној трговини.
- Могуће предузети мере за осигурање квалитета, заштиту здравља и живота људи, животиња и биљака, заштите животне средине и спречавање превара.
- Споразум о примени санитарних и фитосанитарних мера – СПС споразум
  - Хармонизовани међународни стандарди, упутства и препоруке

ATC Akreditaciono telo Srbije

Међународни стандарди, упутства и препоруке

- **Codex Alimentarius Commission** – безбедност хране – адитиви, резидуе ветеринарских лекова и пестицида и контаминената, методе анализа и узорковања, добра хигијенска праксе
- **OIE** – здравље животиња, зоонозе
- **IPPC** – здравље биљака
- **Санитарне и фитосанитарне мере** - Све мере које се односе на заштиту живота и здравља људи, животиња и биљака

ATC Akreditaciono telo Srbije

Европска унија Једна економска зона без граница

- **Четири основне слободе:**
  - Слободно кретање роба
  - Слободно кретање људи
  - Слободно кретање капитала
  - Слобода оснивања и слободног кретања услуга
- **Нема препрека у трговини:**
  - Нема техничких баријера због различитих стандарда или оцењивања усаглашености

ATC Akreditaciono telo Srbije

ЕУ - нова легислатива

- Регулатива (ЕС) ЕП и Савета бр. 178/2002** којом се дефинишу општи принципи и услови закона о храни, процедуре које уређују област безбедности хране и оснива Европски орган за безбедност хране
- Регулатива (ЕС) ЕП и Савета бр. 852/2004** о хигијени прехранбених производа
- Регулатива (ЕС) ЕП и Савета (ЕС) бр. 853/2004** којом се дефинишу посебни прописи из области хигијене хране за храну животињског порекла
- Регулатива (ЕС) ЕП и Савета (ЕС) бр. 854/2004** којом се дефинишу посебни прописи из области организације званичних контрола производа животињског порекла који су намењени за исхрану људи
- Регулатива (ЕС) ЕП и Савета бр. 882/2004** о званичним контролама које се врше у циљу утврђивања усклађености са законом о храни и храни за животиње, прописа из области здравља и добробити животиња

Оцењивање усаглашености и анализа ризика

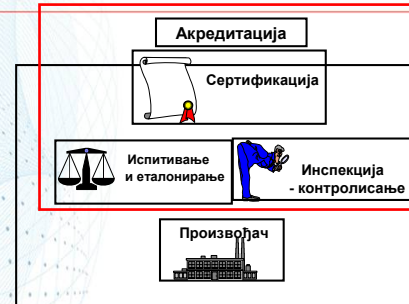

Оцењивање усаглашености

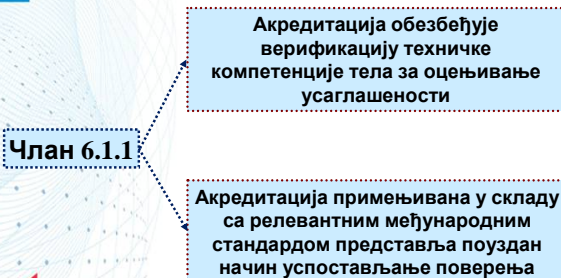
- Оцењивање усаглашености представља проверу да ли одређени производ, материјал, услуга, систем, процес или особа задовољавају захтеве релевантног стандарда или спецификације.
- Усаглашеност према међународним стандардима обезбеђује поузданост и приступ на светско тржиште
- **ISO/ CASCO** - представници земаља ISO чланица, техничких комитета и других међународних организација
  - Развој докумената заједно са International Electrotechnical Commission (IEC) и the European Committee for Standardization (CEN)
  - Других девет међународних организација – the International Accreditation Forum (IAF) и the International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC)

Акредитација = Компетентност
Сертификација = Усклађеност

СТО ТБТ споразум – члан 6.1.1 Примена акредитације – компетенција и поверење

Акредитација

- Део система инфраструктуре квалитета који укључује и оцењивање усаглашености и надзор на тржишту
- Крајњи циљ – Обезбеђивање усклађености са релевантним стандардом
- Акредитација – званично утврђивање компетенције организација за оцењивање усаглашености
- Компетенција – показана способност да се примене знање и вештина

Акредитација

формална потврда компетенције за одређене послове

ATC Akreditaciono telo Srbije

Безбедност – главни циљ акредитације

- **Заштита јавног интереса**
  - Опште здравље и безбедност
  - Безбедност и здравље на раду
  - Заштита потрошача
  - Заштита животне средине
- **Обезбеђивање слободног протока роба и услуга**
  - Уклањање баријера трговини

ATC Akreditaciono telo Srbije

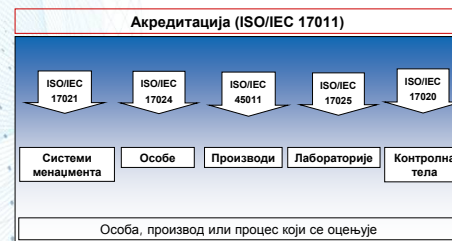
Значај акредитације

- Независна и непристрасна оцена компетентности тела која обављају испитивање, еталонирање, сертификацију и контролисање.
- **Акредитација је начин за успостављање поверења на тржишту производа и услуга**
- Повезивањем система акредитације у Србији са европским и светским системима акредитације обезбедиће се препознавање и прихватање резултата оцењивања усаглашености урађеног у Србији.

ATC Akreditaciono telo Srbije

Међународни стандарди који се примењују код потврђивања компетенције

ATC Akreditaciono telo Srbije

Потписан Multilateral Agreement несметано кретање роба и услуга

- EA - 2/02 EA Policy and Procedures for the Multilateral Agreement - Оцењивање акредитационог тела и акредитованих организација
- Циљ - стицање поверења да акредитационо тело оцењивања и акредитације спроводи у складу са свим захтевима ISO/IEC 17011 стандарда, одговарајућим европским стандардима EN серије 45000 односно ISO/IEC стандардима као и одговарајућим документима EA, ILAC и IAF.

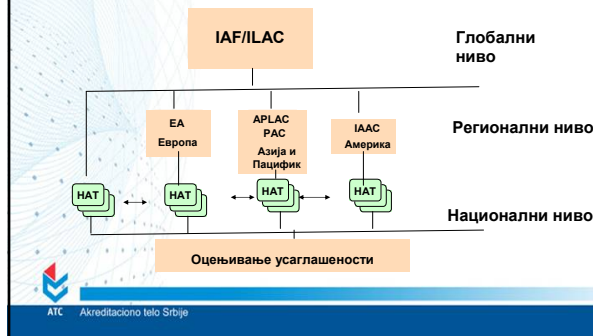
ATC Akreditaciono telo Srbije

Циљ АТЦ-а

ATC Akreditaciono telo Srbije

Јединствена светска мрежа акредитације

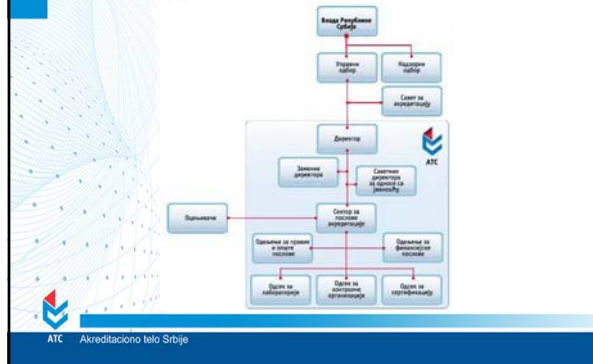

АТС – оснивач Влада Републике Србије

- У Србији акредитацију спроводи **Акредитационо тело Србије - АТС**. АТС је основала Република Србија као самосталну непрофитну организацију која спроводи Закон о акредитацији.
- Акредитационо тело Србије** спроводи акредитацију на основу:
  - [Закона о акредитацији](#) ("Службени лист СЦГ", бр.44/2005),
  - [Одлуке о оснивању Акредитационог тела Србије](#) ("Службени гласник РС", бр.96/2006),
  - [Статута Акредитационог тела Србије](#),
- Стандарда серије **SRPS ISO/IEC 17011, 17020, 17021, 17025**, који садрже захтеве за рад националног тела за акредитацију и оцену компетенције организација за оцену усаглашености

ATC Akreditaciono telo Srbije

АТС – оснивач Влада Републике Србије

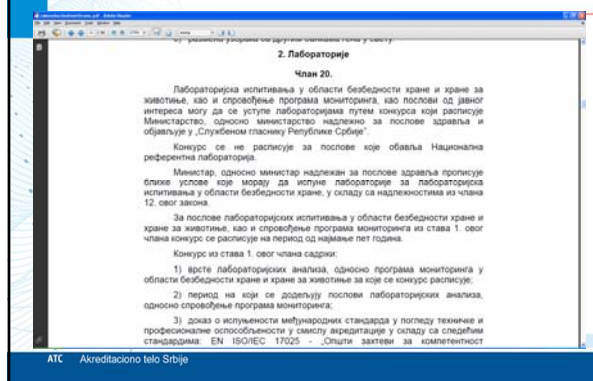
ATC Akreditaciono telo Srbije

АТС – оснивач Влада Републике Србије

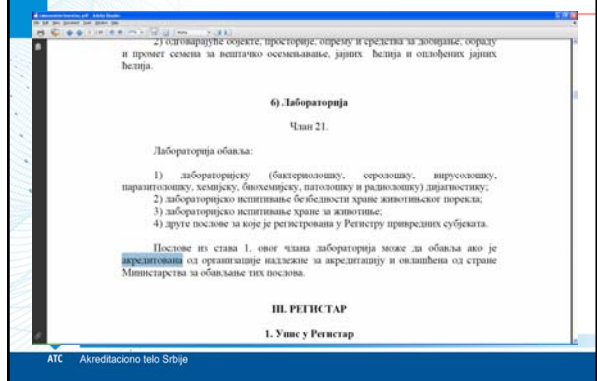
- [Правила акредитације](#)
- Пословника о квалитету
- Процедура, упустава и смерница [EA - European Cooperation for Accreditation](#) и/или [ILAC - International Laboratory Accreditation Cooperation](#) и/или [IAF - International Accreditation Forum](#)
- [секторских закона и прописа](#)
  - Закон о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености производа са прописаним захтевима
  - Закон о метрологији
  - Закон о стандардизацији,
  - Закон о безбедности хране,
  - Закон о ветеринарству
  - Закон о заштити животне средине,
  - Закон о заштити ваздуха

ATC Akreditaciono telo Srbije

Правни оквир – Закон о безбедности хране

Правни оквир – Закон о ветеринарству

Правни оквир – Закон о ракији

Члан 25.
Ракија и друга алкохолна пића која су без ознаке порекла, а намењена су извозу, могу се производити и извозити и ако не испуњавају све прописане услове квалитета предвиђене овим законом, на основу уговореног и дефинисаног квалитета са купцем.

Указана ракија и друга алкохолна пића подлежу обавезном испитивању квалитета на начин утврђен овим законом, као и другим прописима, осим ако међународним уговорима није другачије прописано.

Лабораторија

Члан 26.
Испитивање квалитета ракије и других алкохолних пића врши **акредитована лабораторија** овлашћена од стране Министарства.

Министар прописује услове које мора да испуњава акредитована лабораторија у погледу техничке опремљености и професионалне способности, референтне методе за физико-хемијску анализу ракије и других алкохолних пића, као и начин секвенснoг испитивања квалитета.

Овлашћење се издаје решењем министра.

Овлашћење министар одузима ако се утврди да акредитована лабораторија не испуњава прописане услове или се утврди да је овлашћење издато на основу нетачних и неистинитих података.

О извршеном испитивању из става 1 овог члана акредитована лабораторија сачињава извештај.

ATC Akreditaciono telo Srbije

ШТА АКРЕДИТАЦИОНО ТЕЛО СРБИЈЕ РАДИ?

- утврђује компетентност организација за обављање послова оцењивања усаглашености и то: испитивања, контролисања и сертификације,
- утврђује компетентност организација за обављање послова еталонирања,
- утврђује и објављује правила акредитације,
- учествује у раду европских и међународних организација за акредитацију и заступа националне интересе у њима,
- води регистар акредитованих организација и друге послове из области акредитације.

ATC Akreditaciono telo Srbije

Списак стандарда, правила, смерница и упутстава које треба да задовољи подносилац пријаве

Лабораторије за испитивање и еталонирање

Референтни стандард:
SRPS ISO/IEC 17025:2006 Општи захтеvi за компетентност лабораторија за испитивање и лабораторија за еталонирање

Документа ATC:
ATC-ПА01 Правила акредитације;
ATC-ПА02 Правила о учешћу у међулабораторијским поређењима и шемама за испитивање способности;
ATC-ПА03 Правила за остваривање прихватљиве следивости мерења;
ATC-ПА04 Правила за коришћење симбола акредитације;
ATC-ПА06 Процена мерне несигурности

EA/ILAC/IAF смернице:
EA 205 The Scope of Accreditation and Consideration of Methods and Criteria for the Assessment of the Scope in testing;
EA 210 EA Policy for Participation in National and International PT Activities
EA214 Procedure for Regional Calibration ILCS in Support of the EA MLA
EA 402 Expressions of the Uncertainty of Measurement in Calibration
EA 407 Traceability of Measuring and Test Equipment to National Standards
EA 416 EA Guidelines on the Expression of Uncertainty in Quantitative testing
ILAC-G8:03/09 Guidelines on the Reporting of Compliance with Specification
ILAC G17:2002 Introducing the Concept of Uncertainty of Measurement in Testing
IAF Association with the Application of the Standard ISO/IEC 17025

ATC Akreditaciono telo Srbije

Списак стандарда, правила, смерница и упутстава које треба да задовољи подносилац пријаве

Организације за контролисање

Референтни стандард:
SRPS ISO/IEC 17020:2002
Општи критеријуми за рад различитих врста тела која обављају контролисање

Документа ATC:
ATC-ПА01 Правила акредитације;
ATC-ПА03 Правила за остваривање прихватљиве следивости мерења
ATC-ПА04 Правила за коришћење симбола акредитације;
ATC-ПА06 Процена мерне несигурности

EA/ILAC/IAF смернице:
IAF/ILAC A4:2004 IAF/ILAC Guidance on the application of ISO/IEC 17020

ATC Akreditaciono telo Srbije

Списак стандарда, правила, смерница и упутстава које треба да задовољи подносилац пријаве

Сертификациона тела за сертификацију система менаџмента

Референтни стандард:
SRPS ISO/IEC 17021:2007 Оцењивање усаглашености-захтеvi за тела која обављају проверу и сертификацију система менаџмента

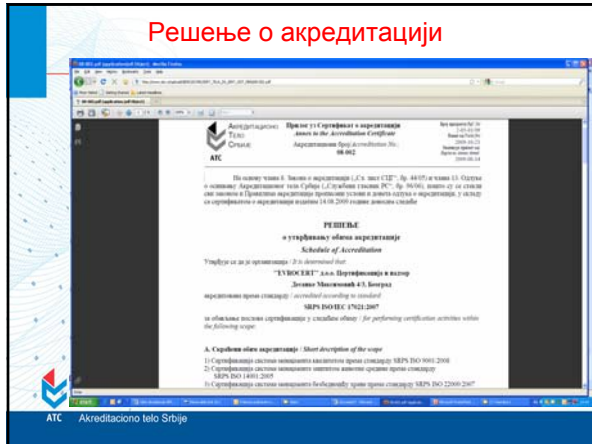
Документа ATC:
ATC-ПА01 Правила акредитације;
ATC-ПА03 Правила за остваривање прихватљиве следивости мерења
ATC-ПА04 Правила за коришћење симбола акредитације

EA/ILAC/IAF смернице:
EA-704 Legal Compliance as a part of accredited ISO 14001:2004 certification
EA-705 EA Guidance on the Application of ISO/IEC 17021:2006 for Combined Audits
IAF MD1:2007 Certification of Multiple Sites Based on Sampling
IAF MD2:2007 Transfer of Accredited Certification of Management Systems
IAF MD 3:2008 Advanced Surveillance and Recertification Procedures (ASRP)
IAF MD 5:2009 Duration of QMS and EMS Audits

ATC Akreditaciono telo Srbije

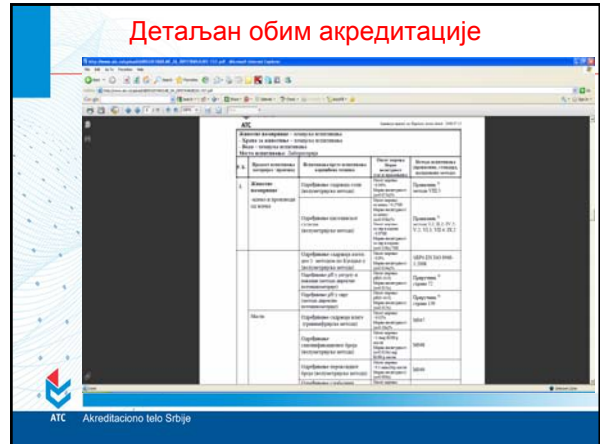
ATC Akreditaciono telo Srbije

Решење о акредитацији

ATC Akreditaciono telo Srbije

Детаљан обим акредитације

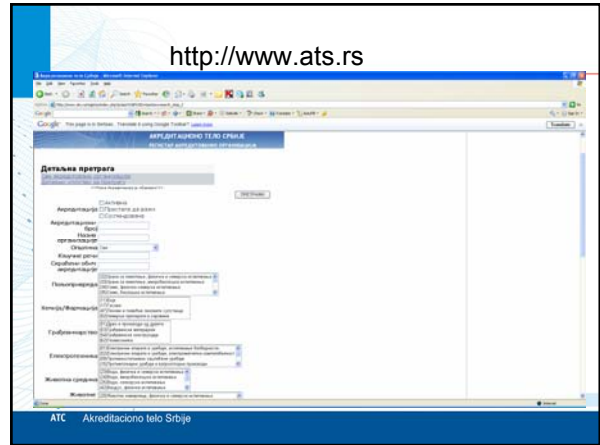
ATC Akreditaciono telo Srbije

<http://www.ats.rs>

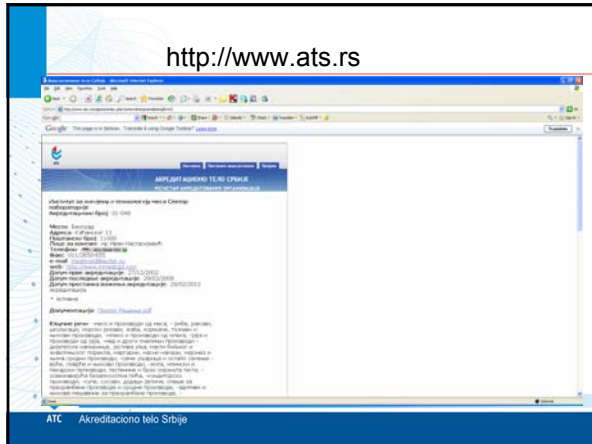
ATC Akreditaciono telo Srbije

<http://www.ats.rs>

ATC Akreditaciono telo Srbije

<http://www.ats.rs>

ATC Akreditaciono telo Srbije

АТЦ у 2009. години

Повећан је број предмета акредитованих организација

- процес акредитације укупно предмета **424**
- број предмета акредитованих организација износи **374** од тога **362** активних
- број предмета у поступку је **50**

- **БРОЈ ОЦЕЊИВАЊА** **358**
- **БРОЈ ДОНЕТИХ ОДЛУКА** **373**

ATC Akreditaciono telo Srbije

АТС у 2009. години

Повећан је број акредитација

Врста оцењивања усаглашености	Број акредитација
Испитивање 17025	273
Испитивање 15189	2
Еталонирање 17025	27
Контролисање 17020	45
Сертификација производа 45011	14
QMS 17021	5
EMS 17021	4
FSMS 17021	1

Велики број 371 акредитација

АТС Akreditaciono telo Srbije

Акредитоване организације за оцењивање усаглашености у области хране

Лабораторије за испитивање

- **животне намирнице**
  - 50 микробиолошка испитивања
  - 74 физико-хемијска испитивања
  - 43 сензорска испитивања
- **храна за животиње**
  - 21 микробиолошка испитивања
  - 29 физико-хемијска испитивања

Контролне организације

5

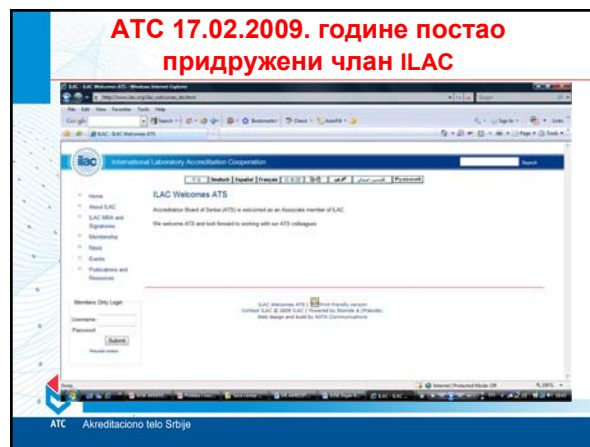
Сертификациона тела

за сертификацију система менаџмента безбедношћу хране према стандарду SRPS ISO 22000:2007

1 (категорије Ц,Д,Е,Ф)

АТС Akreditaciono telo Srbije

- ### АТС у 2009. години
- 12. фебруара 2009. године АТС упутио Европском удружењу за акредитацију – EA захтев за колегијално оцењивање - „peer evaluation“
  - Формиран тим за колегијално оцењивање – предочењивачка посета реализована од 2. до 5. марта 2010. године
  - Верујемо да ће након колегијалног оцењивања позитиван извештај тима довести и до потписивања споразума за признавање у области лабораторија за испитивање и за еталонирање као и за контролне организације
- АТС Akreditaciono telo Srbije

Рад на подизању свести о значају акредитације

Студенти ФОН-а

Српско лекарско друштво

ATC Akreditaciono telo Srbije

Семинар "Акредитација – пут до задовољног потрошача" 25.02.2010. године

ATC Akreditaciono telo Srbije

Проширење области деловања АТС-а

Нове шеме акредитације за

- акредитацију EMAS оцењивача, а на основу Закона о заштити животне средине, а сходно регулативи EC 768/2001
- акредитацију сертификационих тела у области органске производње и географског порекла, сходно нацрту Закона о органској производњи и Закона о географском пореклу где се предвиђа акредитација као предуслов за овлашћивање

ATC Akreditaciono telo Srbije

Проширење области деловања АТС-а

- акредитацију сертификационих тела за:
  - системе менаџмента безбедношћу хране (SRPS ISO 22000)
  - системе менаџмента заштитом здравља и безбедношћу на раду (SRPS OHSAS 18001)
  - систем менаџмента безбедношћу информација (SRPS ISO/IEC 27001)
- акредитацију провајдера РТ шема
- акредитацију сертификационих тела за сертификацију особља према SRPS ISO/IEC 17024 (заваривачи)

ATC Akreditaciono telo Srbije

Циљеви АТС-а за 2010. годину:

- Успешан завршетак EA Peer Evaluation
- Нови закон о акредитацији
- Стална промоција значаја и улоге акредитације
- Унапређење сарадње са заинтересованим странама - ресорним министарствима, потрошачима, акредитованим организација...
- Подношење пријаве за чланство у IAF
- Пријава односно проширење EA MLA за системе менаџмента и медицинске лабораторије
- Успостављање електронског документ менаџмент система

ATC Akreditaciono telo Srbije